

Roll No.....

Total No. of Pages : 5

Total No. of Questions : 9

पूर्वमध्यमा द्वितीयखण्ड वार्षिक परीक्षा 2022-23

विषय कोड : 1020

आयुर्विज्ञानम्

समय : 3 घण्टे

पूर्णांक : 100

निर्देशः— सर्वे प्रश्नाः समाधेयाः।

1. उचित विकल्पं चिनुत—

1×6=6

(i) रचना प्रातिपादकं शारीरम् —

(अ) क्रियाशारीरम्

(ब) द्रव्यगुणः

(स) रचनशारीरम्

(द) आयुर्वेदा

(ii) चरकमतानुसारं प्रत्यांगानां संख्या —

(अ) 60

(ब) 56

(स) 54

(द) 50

(iii) रजोगुण प्रधानः कः ?

(अ) स्नायुः

(ब) वायुः

(स) ज्ञानेन्द्रियादि

(द) मनः

(iv) पृथिव्यां कस्य अंशः विद्यते ?

(अ) ज्ञानस्य

(ब) धनस्य

(स) शरीरस्य

(द) जलय

(v) कूर्चा कति भवन्ति ?

(अ) पंच

(ब) सप्त

(स) षट्

(द) नवः

(vi) कण्डरा कति भवन्ति ?

(अ) द्वादश

(ब) पंचदश

(स) षोडश

(द) विंशतिः

2. रिक्तस्थानं आपूर्तिः प्रकाशयत —

1×6=6

(i) सीमान्ताः चतुर्दशाः

(ii) पंचपेशीषतानि

(iii) 12 तः 14 वर्षायुषि रजोदर्शनं

(iv) कुक्षिगते गर्भ संज्ञा

(v) अस्थि शरीरस्य रक्षणं

(vi) अस्थीनि शरीरस्य गमना गमने सहायं

3. उचितमेलनं कुरु —

1×6=6

(i) कक्षावंक्षण दशनेषु

पंच प्रकाराः भवन्ति

(ii) रक्त धरा कला

स्पर्श ज्ञानं

(iii) मलं मलधरा

त्वचा भवति

(iv) सप्त

कला

(v) शरीरस्य त्वचा

मांसं भवति

(vi) परिणामानुसार मर्मणः

उलूखलाः

8. केषांचित् चतुः प्रश्नानां दीर्घोत्तरीयमुत्तरं देयम् -

4×5=20

- (i) शरीरस्य व्याख्या लिखत।
- (ii) मृतशरीर शोधन महत्त्वं लिखत।
- (iii) महाभूतानीम् उत्पत्तिः तन्मात्रा भवति। विशदयत।
- (iv) पित्तदोषस्य कति प्रकाराः ?
- (v) आहार परिणाम प्रकाराः कति सन्ति।
- (vi) पाचकाग्निः कः ?

9. विश्लेषणात्मक प्रश्नाः समाधेयाः - (120 शब्दः)

2×5=10

- (i) गर्भाधानं प्रतिपादयत।

अथवा

अस्थिः परिचयः लिखत।

- (ii) आदार विधिः कति सन्ति ?

अथवा

यकृतः कार्यं विश्लेषणीयम्।

4. सत्यम्/असत्यम् कथनं निर्धारयत्—

1×7=7

- (i) पंच तन्मात्राः।
- (ii) सत्वगुणः लघुः प्रकाशकः।
- (iii) शरीरे यः आत्मा शयनं करोति।
- (iv) बाल्यावस्था युवावस्था वृद्धावस्था शरीरी अवस्थासु।
- (v) पंचात्मा कोष्ठे वायुः।
- (vi) वायुः पंचधा विभक्तः शरीरं धारयति।
- (vii) तापयतीति पित्तम्।

5. एकवाक्येन उत्तरं लिखत —

1×7=7

- (i) कफस्य कति प्रकाराः ?
- (ii) पांचभौतिक प्रकृतयः कः आशयः ?
- (iii) आहार विधयः कति सन्ति ?
- (iv) शरीर मध्यः इति कस्य अपरं नामास्ति ?
- (v) कफं कारणात् किं भवति ?
- (vi) का प्रक्रिया अवस्थापाकः कथ्यते ?
- (vii) अवस्था प्रकाराः कति सन्ति ?

6. केषांचित् पञ्च प्रश्नानां अतिलघूत्तरीयमुत्तरं देयम् — (20 शब्दः)

5×4=20

- (i) महाभूतानां नामानि लिखत्।
- (ii) आकृतौ के समानाः भवन्ति ?
- (iii) गर्भं व्याख्यां लिखत ?
- (iv) मण्डल सन्धि कुत्र वर्तते ?
- (v) मर्मणां केन विभागेन विभाजितः ?
- (vi) त्रिदोषाणां वर्णन कुरुत।
- (vii) गुणः नाम किम् ? कति गुणाः सन्ति ?
- (viii) वातदोषस्य स्थानानि लिखन्ति।
- (ix) कफस्य कति प्रकाराः ?
- (x) रस धारणा विधिः कः ?

7. केषांचित् त्रय प्रश्नानां लघूत्तरीयमुत्तरं देयम् — (40 शब्दः)

3×6=18

- (i) शुद्धार्तवस्य लक्षणं विवेचयत्।
- (ii) कला प्रकाराः कति सन्ति ?
- (iii) त्वचः नाम देयम्।
- (iv) पित्तस्य कार्यं किम् ?
- (v) समतुल्यस्य आहारस्य महत्त्वं प्रकाशयत।
- (vi) परमाणु भेदान् आनेः कति प्रकाराः सन्ति ?